

تقدیم به موعود منتظران و رهروانش

مقدمه

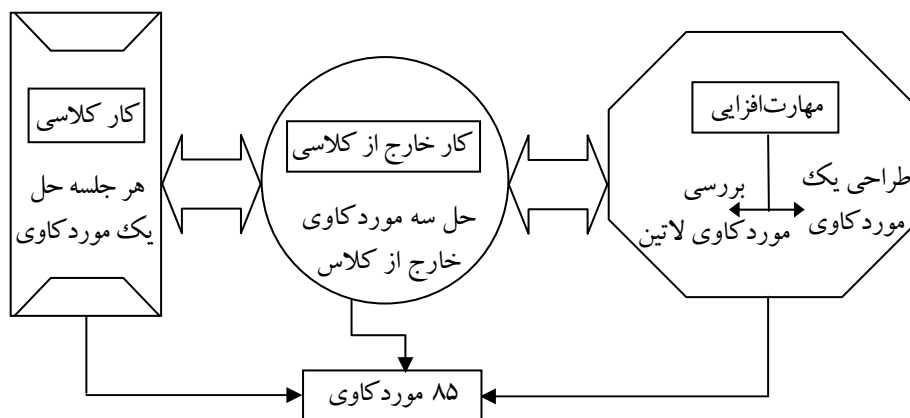
در یک تقسیم‌بندی کلی، علوم به دو دسته علوم موفق و ناموفق تقسیم شده‌اند. علوم موفق علمی هستند که در آنها زمان فراگیری نظری و عملی یکسان یا بسیار نزدیک یکدیگر است؛ برای نمونه علم شیمی نمونه بارز علوم موفق است. در این علم دانشجوی هم‌زمان با ترکیب دو ماده شیمیایی A و B، آثار آنها را در نظر و عمل به طور هم‌زمان می‌آموزد. ولی در مقابل این علوم برخی از علوم دیگر نیز وجود دارند که در آنها فرایند آموزش علمی و تجربه عملی لزوماً هم‌زمان نیست. مثلاً یک جامعه‌شناس بسیاری از آموخته‌های خود را در دوره‌هایی طولانی پس از تحصیل تجربه می‌نماید. به این علوم، علوم ناموفق گویند. مدیریت نیز جزو علوم ناموفق است. به همین دلیل در فرایند یادگیری و آموزش مدیریت، موردکاوی و بیان آن به شکل تمثیلی از نمونه‌های واقعی که حاصل تلاش و سالها تجربه افراد در محیط‌های حقیقی و شرایط گوناگون است، بسیار حائز اهمیت است، زیرا این امکان را به دانشجویان مدیریت می‌دهد آموخته‌های خود را در قالب موردکاوی به تجربه نزدیک‌تر کنند و پس از آشنایی با مبانی نظری فرصت مناسبی برای یادگیری عملی بعضی از مباحث داشته باشند.

از سوی دیگر افزایش اثربخشی نظام آموزشی و در خدمت جامعه بودن آموزش دانشگاهی، همواره از دغدغه‌های مهم و اساسی اساتید و متولیان دانشگاه بوده است و کوشش‌های متعددی در این راستا صورت گرفته است. بی‌شک یکی از موانع اصلی در راه نیل به این مقصود، ارائه آموزش‌های صرفاً نظری و منفک از دنیای

واقعی به دانشجویست. خاصه در رشته مدیریت که ضرورت آگاهی و اطلاع دانشجوی از مشکلات سازمانها و ماهیت مسائل سازمانی اهمیت ویژه‌ای دارد. حال آنکه در اکثر موارد بررسی اتفاقات و مسائل واقعی در قالب یک مطالعه موردی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. یکی از دلایل این امر کمبود کتاب در زمینه مذکور است. با این دو مقدمه کوتاه، در این کتاب با استفاده از مفاهیم و مبانی که دانشجویان مدیریت صنعتی و سایر گرایشهای مدیریت در خلال دروسی چون منابع انسانی، مدیریت تولید و عملیات، مدیریت مالی، بررسی اقتصادی طرحهای صنعتی، مدیریت استراتژیک و رفتار سازمانی آموخته‌اند، و به منظور تمرین بیشتر و افزایش قدرت تحلیل دانشجویان در درسهایی نظیر مدیریت کارخانه، بررسی مسائل نیروی انسانی در صنعت و یا سمینار در مسائل مدیریت صنعتی که در حقیقت از جنبه‌های گوناگون به بررسی ابعاد مدیریتی یک سازمان و یا کارخانه تولیدی می‌پردازد، تعدادی مطالعه موردی طراحی و ارائه شده است. به منظور استفاده بیشتر، مورد کاویها در چند دسته مهم طبقه‌بندی شده و در قالب ۹ فصل به همراه تمرین مورد کاوی ارائه شده‌اند، هر چند ماهیت آنها به گونه‌ای است که امکان بررسی همه‌جانبه را به مخاطب می‌دهد و عملاً مجموعه‌ای از آموزه‌های وی را به چالش می‌کشاند و قدرت تحلیل را افزایش می‌دهد. در فصل اول ابتدا تعریفی از مورد کاوی و جایگاه آن در مدیریت آمده است. فصل دوم به حوزه مدیریت تولید، فصل سوم به منابع انسانی و فصل چهارم به حوزه فرهنگ سازمانی اختصاص دارد. در پنجمین و ششمین فصل به ترتیب مورد کاویهایی در حوزه مدیریت استراتژیک و مدیریت مالی آورده شده است. فصل هفتم و هشتم درباره دو حوزه بازاریابی و مدیریت لجستیک است و نهمین فصل به مورد کاوی در حوزه موضوعات متفرقه می‌پردازد. با توجه به ضرورت آشنایی دانشجویان با واژگان تخصصی و افزایش مهارت استخراج و تحلیل اطلاعات از متون لاتین، در فصل دهم چند نمونه از مورد کاویهای لاتین آمده است.

برای آنکه کتاب حاضر در دوره‌های آموزشی مدیریت در سازمانها و مراکز صنعتی کشور و همچنین در کلاسهای دانشگاهی به راحتی استفاده شود، تعداد

مورد کاویها بر اساس ۱۶ هفته آموزشی (در تقویم ترم دانشگاهی) و یا ۳۶ ساعت آموزشی (برای دوره‌های آزاد) طراحی شده است. برای هر جلسه تعدادی مورد کاوی برای طرح در کلاس و تمرین خارج از کلاس طراحی شده است و چهارده فرم طراحی مورد کاوی نیز برای استفاده از توان فکری دانشجو و طراحی مورد کاوی برای تمرین در نظر گرفته شده است. به طور خلاصه شکل ۱ نشان‌دهنده تعداد و روند پیشنهادی برای طرح مورد کاویهاست. استفاده از این کتاب نه تنها برای دانشجویان رشته مدیریت، خاصه مدیریت صنعتی، بلکه برای مدیران، کارشناسان و تحلیلگران مسائل سازمانی مفید است و در بسیاری از کلاسها و دوره‌های آموزشی قابلیت بهره‌برداری دارد. در طراحی مورد کاویها علاوه بر استفاده از منابع مختلف که در انتهای کتاب معرفی شده‌اند، از حاصل سالها تجربه در سه حوزه مهم آموزش، پژوهش و اجرا نیز بهره گرفته شده است. البته به دلیل رعایت امانتداری، خودداری از افشای اطلاعات شرکتها و سازمانها و همچنین افزایش جنبه آموزشی و تحلیلی مورد کاویها، تغییراتی در آنها داده شده است. لازم است یادآوری شود که کلیه اسامی شرکتها و افراد در تمامی مورد کاویهای فارسی، غیر واقعی و هرگونه تشابه اسمی با شرکتها و یا افراد حقیقی تصادفی است.

شکل ۱ مدل پیشنهادی برای مطالعه کتاب

در پایان لازم می‌دانم از آنان که در تألیف این کتاب مددکار و مشوق اینجانب بوده‌اند، آقایان دکتر علی رضائیان، دکتر سیدعلی علوی، دکتر مصباح‌الهدی باقری، دکتر محمد شیخ‌زاده و همچنین صبر و بردباری خانواده‌ام تشکر و قدردانی نمایم. بی‌شک این اثر نیز چون هر اثر بشری دیگری خالی از اشکال نیست، لذا در نهایت لازم است تا از خواننده محترمی که پس از مطالعه کتاب، قلم بر ورق برده، نظرهای سازنده و دلسوزانه خویش را ارسال می‌دارد قدردانی نمایم.

و ماالتوفیق الا بالله
غلام‌رضا گودرزی